

**UCHWAŁA NR LXI/876/2023
RADY MIEJSKIEJ W KOSZALINIE**

z dnia 23 marca 2023 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju
Pieczy Zastępczej na lata 2022-2024” za 2022 rok**

Na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022r. poz. 447, poz. 1700, poz. 2140), art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023r. poz. 40), art. 12 pkt 11, art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022r. poz. 1526) Rada Miejska w Koszalinie uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje sprawozdanie z realizacji „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022 – 2024” za 2022 rok, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Jan Kuriata

Załącznik
do Uchwały Nr LXI/876/2023
Rady Miejskiej w Koszalinie
z dnia 23 marca 2023r.

SPRAWOZDANIE
z realizacji „MIEJSKIEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
i ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ na lata 2022 – 2024”
za 2022 rok

KOSZALIN 2023

WSTĘP

Miejski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022-2024, przyjęto Uchwałą Nr XL/652/2021 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 20 grudnia 2021 roku. W imieniu Prezydenta Miasta Koszalin, sprawozdanie z realizacji niniejszego Programu, Koordynator Programu przedkłada Radzie Miejskiej w Koszalinie do dnia 31 marca każdego roku.

Głównym celem Programu jest poprawa funkcjonowania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, a tym samym w realizację Programu wpisują się wszelkie działania podejmowane przez zaangażowane podmioty na rzecz dziecka i rodziny, wynikające z ich zadań statutowych, bez przypisywania konkretnych zadań poszczególnym instytucjom.

1. PROMOWANIE WARTOŚCI RODZINY, ROZWIJANIE SYSTEMU WSPARCIA RODZINY ORAZ WZMACNIANIE JEJ POTENCJAŁU

Zadaniem rodziny jako pierwszego środowiska wychowawczego poza opieką i zaspokajaniem potrzeb materialnych jest przede wszystkim wychowanie ukierunkowane na samodzielność i odpowiedzialność. Istotną rolą rodziny jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa oraz przygotowanie dzieci do pełnienia społecznie pożądaných ról obywatelskich. Rodzina winna dbać o wszechstronny rozwój psychiczny i osobisty dziecka oraz społeczny i fizyczny, spokój w każdym aspekcie życia, dążyć do prawidłowego rozwoju moralnego i kulturowego. Struktura rodzinna stale podlega różnym wpływom zewnętrznym, wskutek czego może być narażona na nieprawidłowe funkcjonowanie tj. niewłaściwe sprawowanie opieki nad dzieckiem i liczne zaniedbania.

1.1. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE, W TYM PROMOWANIE ORAZ WZMACNIANIE WARTOŚCI RODZINY I JEJ CZŁONKÓW

Ważnym zadaniem instytucji powołanych do pracy z dzieckiem i rodziną jest wsparcie wszystkich jej członków. W związku z powyższym Gmina Miasto Koszalin przywiązuje dużą wagę do kwestii promowania wartości rodziny i pomocy rodzinom m.in. poprzez zabezpieczenie miejsc w żłobkach i przedszkolach oraz realizację programów kierowanych do rodzin i dzieci.

W realizację powyższego celu zaangażowały się koszalińskie przedszkola poprzez organizowanie różnych form integracji rodziny np. spotkania adaptacyjne dla dzieci i rodziców dzieci przyjętych do przedszkola po raz pierwszy, spotkania integracyjne: pasowanie na przedszkolaka, spotkania przy choince, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Mamy i Taty, zakończenie przedszkola dla dzieci 6 - letnich. W ramach ww. celu przedszkola promowały wartości rodziny i rozwijanie systemu wsparcia rodziny poprzez różnego rodzaju szkolenia, spotkania, warsztaty, webinaria i wykłady on-line np.: „Ekokulturalne przedszkole” „Dotknij, poczuć, zobacz”, „Gramy w zielone”, „Bajkoterapia, czyli bajki dla dużych i małych”, „Kubusiowi Przyjaciele Natury”, „Zdrowe zęby mamy, bo marchewkę jadamy”, warsztaty dla rodziców „Trudne zachowania u dzieci”, „Chronimy dzieci przed krzywdzeniem”,

„Kim będę? – program preorientacji zawodowej”, „Dzieci uczą rodziców”, „Wychować i nie zwariować – jak być dobrym i skutecznym rodzicem dziecka do 6 r.ż.”, „Sposoby pracy z dzieckiem agresywnym w wieku przedszkolnym i szkolnym”, „Trening zastępowania agresji”,

Przedszkola realizowały programy oraz projekty własne, miejskie, ogólnopolskie i międzynarodowe: „Gry i zabawy przeciwko agresji”, „Oswajanie emocji”, „Z kulturą mi do twarzy”, „Partnerskie Przedszkole”, „Optymistyczne Przedszkole” „Przyjaciele Zippiego”, „Bezpieczny Przedszkolak”, „Mały miś w świecie wielkiej literatury”, - Moduł II „Emocje w życiu codziennym”, Program „Happy Kindergarten”, „Międzynarodowy Dzień Praw Dziecka”, „Międzynarodowy Dzień bez Przemocy”, „Polskie tradycje ludowe”.

Ponadto nauczyciele przekazywali rodzicom rozwiązania z zakresu „Pozytywnej dyscypliny”, jako formy komunikacji pozbawionej agresji w relacji z dziećmi, budowania pozytywnej więzi z dzieckiem, obdarowywania dziecka czasem, uwagą, troską o jego dobro oraz szacunkiem do jego odrębności, prawidłowych postaw rodzicielskich. Dodatkowo zachęcano rodziców do czytania literatury, artykułów prezentowanych na stronie Facebook: Budząca się szkoła – współpraca zamiast rywalizacji oraz w kącikach dla rodziców prowadzonych na terenie placówki.

Kadra koszalińskich przedszkoli systematycznie podnosiła kwalifikacje zawodowe z zakresu opieki, wychowania, przeciwdziałania przemocy, budowania poczucia własnej wartości, radzenia z zachowaniami niepożądanymi. W ramach wspierania rodziny kadra współpracowała z licznymi instytucjami np.: Sądem Rejonowym w Koszalinie, Miejską Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Centrum Edukacji Nauczycieli, Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej, Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną, Radami Osiedli, Centrum Usług Społecznych w Koszalinie.

W realizację celu dotyczącego działań profilaktycznych, w tym promowania oraz wzmacniania wartości rodziny i jej członków aktywnie włączyły się szkoły podstawowe i ponadpodstawowe. Powyższe placówki prowadziły warsztaty integracyjne, zajęcia edukacyjno – profilaktyczne oraz pogadanki wychowawcze. Upowszechniano również wśród uczniów materiały informacyjne z zakresu bezpieczeństwa. W ramach pedagogizacji rodziców prowadzono rozmowy indywidualne oraz prelekcje, udzielano konsultacji i porad, organizowano spotkania ze specjalistami, przekazywano materiały edukacyjne w formie prezentacji „Bliżej siebie – dalej od problemów”.

Koszalińskie szkoły w 2022 roku realizowały akcje, projekty i programy własne, miejskie i ogólnopolskie skierowane do uczniów i opiekunów: m.in. „Cukierki”, „Deбата”, „Bieg po zdrowie”, „Trzymaj formę”, „Porozmawiajmy o zdrowiu i innych zagrożeniach”, „Reaguj-nie taguj!#”, „Otwórz się na pomoc”, „Bezpieczna Szkoła”, „Szkolny Program Mediacji Rówieśniczych”, „Odczuwaj, ufaj, mów”, „Konstruktywne rozwiązywanie konfliktów w rodzinie i najczęstsze błędy wychowawcze”, „Agresja i przemoc w sieci”, „Bądź bezpieczny w sieci”,

„Ars czyli jak dbać o miłość”, „Cyberprzemoc”, „Depresja, zachowania autodestrukcyjne, lęk – profilaktyka”. W ramach pogadanek i indywidualnych interwencji pedagogów uczono uczniów radzenia sobie ze złością, konstruktywnej komunikacji i umiejętności rozwiązywania konfliktów. Kadra pedagogiczna skupiała swoje oddziaływania wobec uczniów w obszarze zajęć psychoedukacyjnych nt. agresji i przemocy, tolerancji, wzmacniania poczucia własnej wartości, asertywności, profilaktyki uzależnień, zachowań nie akceptowanych społecznie.

Placówki oświatowe współpracowały z licznymi instytucjami np.: Sądem Rejonowym w Koszalinie, Miejską Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Centrum Edukacji Nauczycieli, Komendą Miejską Policji, Centrum Usług Społecznych w Koszalinie, Towarzystwem Zapobiegania Narkomanii, Środowiskowym Centrum Zdrowia Psychicznego Medison.

Kadra pedagogiczna koszalińskich szkół systematycznie podnosiła swoje kwalifikacje zawodowe.

W 2022 roku Centrum zrealizowało następujące projekty:

1. „Centrum Usług Społecznych Koszalin”

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 realizowany w okresie 01.01.2021 – 30.09.2023r. na podstawie umowy o dofinansowanie nr POWR.02.08.00-00-0042/20-00.

Głównym celem projektu jest wypracowanie i przetestowanie modelowego rozwiązania w zakresie integracji i rozwoju usług społecznych adresowanego do ogółu mieszkańców Koszalina poprzez utworzenie Centrum Usług Społecznych jako nowej jednostki organizacyjnej Gminy.

W 2022 r. Centrum realizowało 14 usług społecznych, podzielonych na dwa pakiety: „POMOC+” oraz „RODZINA+”. Od początku realizacji projektu z usług społecznych skorzystały 1 022 osoby (niektóre osoby mogły skorzystać kilkakrotnie z jednej usługi lub kilku usług). Średnio 1 osoba skorzystała z 3,4 usługi.

W ramach działań wspierających zrealizowano 6 projektów i programów związanych ze wspieraniem rodziny – „Straszny Bal”, „Czyste Podwórko”, „W co się bawić- kreatywne warsztaty rodzinne”, „Śladami Czerwonego Kapturka”, „Spotkanie z książką”, „Twoja Moc to pomoc”.

2. Regionalna Akademia Dzieci i Młodzieży

Projekt Partnerski współfinansowany z budżetu państwa oraz ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach działania VII Osi priorytetowej: Włączenie społeczne, Działanie 7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020.

Projekt jest realizowany poprzez Lidera - Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego oraz Partnerów Projektu: powiat stargardzki, powiat goleniowski, powiat sławieński, powiat kołobrzeski, powiat wałecki, powiat szczecinecki, powiat koszaliński i Gminę Miasto Koszalin. Termin realizacji projektu - 1 stycznia 2021r. - 30 czerwca 2023r.

Celem głównym projektu jest zwiększenie usług społecznych, środowiskowych i opiekuńczych przez wspieranie rodziny i pieczy zastępczej w pełnieniu ról opiekuńczo-wychowawczych, podniesienie kompetencji rodzicielskich oraz społecznych dzieci i młodzieży, zmierzające do wzmocnienia umiejętności adaptacyjnych, a także wykorzystywania zasobów własnych i środowiska, celem radzenia sobie z kryzysem.

W 2022 roku do udziału w projekcie zgłosiły się 102 osoby (55 kobiet i 47 mężczyzn). Od początku realizacji projektu zakwalifikowano łącznie 232 osoby.

Kwota wydatkowana przez Gminę Miasto Koszalin – Centrum Usług Społecznych w Koszalinie w 2022 roku, wyniosła 171 052,90 zł, z czego 145 388,12 zł ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, 8 559,49 zł z budżetu państwa i 17 105,29 zł z wkładu własnego Lidera.

3. „Gmina Miasto Koszalin – PomagaMy Ukrainie”

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach działania VII Osi priorytetowej: Włączenie społeczne, Działanie 7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020.

Celem głównym projektu jest kompleksowa i interwencyjna pomoc dla osób uciekających przed wojną w Ukrainie, które przybyły do Polski od 24 lutego 2022r., wsparcie procesu ich ochrony na terenie Polski oraz integracji.

Projekt realizowany jest w okresie od 1 czerwca 2022r. do 31 października 2023r. na terenie Gminy Miasta Koszalin. W 2022r. do udziału w projekcie zgłosiło się 461 osób (321 kobiet, 140 mężczyzn).

Kwota wydatkowana przez Gminę Miasto Koszalin - Centrum Usług Społecznych w Koszalinie w 2022 roku wyniosła 294 357,52 zł, z czego 250 203,89 zł ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i 44 153,63 zł z budżetu państwa. Łączna wartość projektu wynosi: 1 433 133,60 zł.

Liczba rodzin z dziećmi, korzystających ze wsparcia w ramach projektów i programów wyniosła 237, w tym:

1. „Centrum Usług Społecznych Koszalin” - 36 rodzin:

a) mediacje dla rodziny (partnerskie, rodzinne, międzypokoleniowe, sąsiedzkie) – 33 wnioski, w tym 5 złożonych powtórnie, łącznie 28 osób skorzystało z usługi w 2022r. – 28 rodzin,
b) warsztat „Szkoła dla rodziców” podnoszący kompetencje rodzicielskie i wychowawcze – 8 rodzin.

2. „Regionalna Akademia Dzieci i Młodzieży” – 67 rodzin (dot. rodzin, których członkowie skorzystali min.1 raz ze wsparcia projektowego w 2022 roku, nie uwzględniając doradztwa Powiatowego Doradcy ds. RADiM).

W 2022 roku na rzecz uczestników projektu zrealizowano:

- 138 godzin poradnictwa psychologicznego (34 osoby, w tym 15 dorosłych i 19 dzieci),
- 249 godzin wsparcia pedagoga rodzinnego (40 osób, w tym 27 dorosłych i 13 dzieci),
- 397 godzin zajęć kompensacyjnych w formie korepetycji (25 osób - dzieci/młodzież),

- 2 jednodniowe wyjazdy integrujące rodzinę do wiosek tematycznych (51 osób, w tym 16 dorosłych i 35 dzieci),
- 4 jednodniowe warsztaty pn. „Kierunek – Dorosłość” rozwijające kompetencje społeczne i osobiste dzieci i młodzieży w wieku 6-10 lub 11-16 lat (15 dzieci).

Ponadto, 6 uczestników projektu z Koszalina, w wieku od 14 do 18 roku życia, uczestniczyło w zrealizowanych przez Lidera projektu Intensywnych Treningach Wyjazdowych (tzw. „Mentalnych Survivalach”), na terenie nadleśnictwa Głusko.

3. „Gmina Miasto Koszalin – PomagaMy Ukrainie” – 134 rodziny (dot. rodzin, których członkowie skorzystali min. jeden raz ze wsparcia projektowego w 2022 roku, uwzględniając wsparcie udzielone przez pracownika socjalnego w procesie rekrutacji do Projektu).

W 2022 roku na rzecz uczestników projektu zrealizowano:

- wsparcie pracownika socjalnego w procesie rekrutacji/ diagnozie sytuacji życiowej każdego uczestnika,
- 5 warsztatów aklimatyzacyjnych dla dzieci i młodzieży w formie stacjonarnej (łącznie 47 uczestników),
- 1 dwudniowy warsztat aklimatyzacyjny dla dzieci i młodzieży w formie wyjazdowej (47 uczestników, w tym 29 dzieci/młodzież, 18 osób dorosłych),
- 2 kursy języka polskiego dla dzieci – 1 kurs na poziomie podstawowym i 1 kurs na poziomie średniozaawansowanym (łącznie 16 uczestników),
- 300 godzin zajęć kompensacyjnych (korepetycji) dla dzieci (15 uczestników),
- 200 godzin zajęć indywidualnych z języka polskiego dla dzieci (10 uczestników),
- 3 gry edukacyjne/terenowe (łącznie 57 uczestników, w tym 32 dzieci/młodzież, 25 osób dorosłych),
- 3 wyjścia na wydarzenia kulturalne: 2 seanse w Kinie Kryterium w Koszalinie oraz 1 wyjście do Bałtyckiego Teatru Dramatycznego w Koszalinie (łącznie 155 uczestników, w tym 94 dzieci/młodzież, 61 osoby dorosłe).

Liczba dzieci korzystających ze wsparcia w ramach projektów i programów wyniosła 619, w tym:

1. „Centrum Usług Społecznych Koszalin” - 40 dzieci:

- a) indywidualna terapia logopedyczna dla dzieci i młodzieży – 13 dzieci rozpoczęło terapię, łącznie od początku projektu skorzystało 30 dzieci (17 osób w 2021r. + 13 osób w 2022r.),
- b) terapia dietetyczna dla dzieci i młodzieży – skorzystało 5,
- c) Trening Umiejętności Społecznych (TUS) – skorzystało 5 dzieci.

2. „Regionalna Akademia Dzieci i Młodzieży” - łącznie 113 dzieci, jednak to samo dziecko mogło skorzystać z każdej z powyższych form wsparcia:

- poradnictwo psychologiczne – 19 dzieci;
- wsparcie pedagoga rodzinnego- 13 dzieci;
- zajęcia kompensacyjne w formie korepetycji- 25 dzieci;
- warsztaty pn. „Kierunek – Dorosłość” rozwijające kompetencje społeczne i osobiste dzieci i młodzieży w wieku 6-10 lub 11-16 lat – 15 dzieci;

- jednodniowe wyjazdy integrujące rodzinę do wiosek tematycznych – 35 dzieci;
  - Intensywne Treningi wyjazdowe – 6 dzieci.
3. „Gmina Miasto Koszalin – PomagaMy Ukrainie” - łącznie 466 dzieci, z uwzględnieniem, iż to samo dziecko mogło skorzystać z każdej z poniższych form wsparcia:
- wsparcie pracownika socjalnego – 223 dzieci,
  - warsztaty aklimatyzacyjne dla dzieci i młodzieży w formie stacjonarnej - 47 dzieci,
  - warsztat aklimatyzacyjny dla dzieci i młodzieży w formie wyjazdowej - 29 dzieci,
  - kurs języka polskiego dla dzieci – poziom podstawowy i średniozaawansowany – 16 dzieci,
  - zajęcia kompensacyjne (korepetycje) dla dzieci - 15 dzieci,
  - zajęcia indywidualne z języka polskiego dla dzieci - 10 dzieci,
  - gry edukacyjne/terenowe - 32 dzieci,
  - wyjścia na wydarzenia kulturalne: 2 seanse w Kinie Kryterium w Koszalinie oraz 1 wyjście do Bałtyckiego Teatru Dramatycznego w Koszalinie – 94 dzieci.

Liczba działań wspierających skierowanych do dzieci i rodzin z dziećmi - 6 działań: „Straszny Bal”, „Czyste Podwórko”, „W co się bawić- kreatywne warsztaty rodzinne”, „Śladami Czerwonego Kapturka”, „Spotkanie z książką”, „Twoja Moc to pomoc” – w ramach projektu „Centrum Usług Społecznych Koszalin”.

W ramach Programu „Koszalińska Karta Dużej Rodziny” do dnia 31.08.2022r. łącznie przystąpiło 1 214 rodzin. Liczba partnerów Programu „Koszalińska Karta Dużej Rodziny” wyniosła 148. Program realizowany był do dnia 31 sierpnia 2022r.

W zakresie Programu „Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny” do dnia 31.12.2022r. łącznie przystąpiło 2 089 rodzin. Notuje się znaczny wzrost zainteresowania Programem w związku z dodatkowym wsparciem dla rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny, dla których został zwiększony limit preferencyjnego zużycia energii elektrycznej do 3 MWh, uwzględniając ich zwiększone potrzeby dotyczące zużycia energii elektrycznej. Pomoc udzielana jest na podstawie z ustawy z dnia 7 października 2022r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023r..

Rozpoczęta w 2022r. realizacja Program Koszalińska Karta Mieszkańca pn. „Kocham Koszalin” jest elementem polityki społecznej realizowanej w Mieście, a także jest narzędziem promocji, mającej na celu między innymi zachęcenie osób zamieszkałych na terenie Miasta do zameldowania, bądź zadeklarowania w zeznaniu podatkowym, że miejscem zamieszkania jest Koszalin. Program ma na celu poprawę warunków życia mieszkańców, promocję Miasta, jako miejsca atrakcyjnego do osiedlania się, zwiększenie dochodów Miasta z tytułu podatków, ochronę środowiska poprzez zwiększenie dostępności do komunikacji miejskiej, promocję kultury fizycznej i aktywnego wypoczynku, rozwój kultury lokalnej, integrację społeczności lokalnej oraz wsparcie lokalnych przedsiębiorców. Program realizowany jest w takich obszarach funkcjonowania Miasta jak komunikacja miejska i parkingi, sport i rekreacja, kultura, oświata, handel i usługi, zdrowie, pomoc społeczna. Realizacja Programu rozpoczęła się 9 września 2022 roku. Do dnia 31 grudnia 2022r. wydano 10 632 Koszalińskie Karty

Mieszkańca w formie elektronicznej oraz 8051 kart w formie plastikowej.

Komenda Miejska Policji w Koszalinie w 2022r. podejmowała działania profilaktyczne w obszarze wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, przede wszystkim w ramach programów, przedsięwzięć i zorganizowanych akcji profilaktycznych na rzecz dzieci, młodzieży i ich rodziców. Wsparcie rodziny odbywało się również poprzez pracę z dziećmi z zakresu bezpieczeństwa. Celem koszalińskich policjantów były przede wszystkim działania dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej uwagi pomocy. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności, czy to w opiece, czy w wychowaniu dzieci może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i ich rodzinami. W zakresie rozwoju i wsparcia rodzin organizowano spotkania w ramach następujących programów profilaktycznych:

1. Twoje życie jest bezcenne – nie pozwól się sprzedać! - w ramach zapobiegania handlowi ludźmi, zwłaszcza dziećmi, przeprowadzono prelekcje dla uczniów szkół średnich z terenu Koszalina – podczas spotkań przedstawiano problematykę handlu ludźmi, wskazywano metody werbowania, sposoby unikania zagrożenia, szukania pomocy. Działania prowadzono również w zakresie przestrzegania przed zagrożeniami związanymi z samowolnym opuszczaniem domów rodzinnych lub zastępczych oraz ucieczek. Łącznie w 4 prelekcjach wzięło udział 139 osób.
2. Dopalacze to ściemniacze - podczas spotkań z młodzieżą rozmawiano na temat właściwych postaw moralnych, asertywności w kontaktach z rówieśnikami, sposobów radzenia sobie z wyobcowaniem i samotnością, skutków zdrowotnych i destrukcyjnego wpływu substancji psychoaktywnych na przyszłość zawodową i osobistą młodych ludzi. Zrealizowano 23 spotkania z młodzieżą, w których wzięło udział 651 uczniów.
3. Spragnieni życia nie pragną picia – podczas spotkań z młodzieżą rozmawiano o konsekwencjach wynikających ze szkodliwego wpływu alkoholu na organizm młodego człowieka. Policjanci wskazywali alternatywne formy spędzania wolnego czasu. Zwracano również uwagę na konsekwencje prawne spożywania alkoholu poniżej 18 roku życia. W 2022 roku zrealizowano 14 spotkań, w których udział wzięło 388 uczniów.
4. Cyberzagrożenia - Komenda Miejska Policji w Koszalinie zainicjowała spotkania dla uczniów w celu przybliżenia tematu i przeciwdziałania cyberzagrożeniom. Podczas spotkań poruszano m.in. tematy dotyczące aktywności w mediach społecznościowych, zwłaszcza na Facebooku, publikacji i wykorzystywania zdjęć i filmów, uwodzenia, dyskryminacji, hejtowania, rasizmu i prześladowań w Internecie, wyłudzenia danych osobistych itp. Przeprowadzono 69 spotkań dla 2 948 uczniów.
5. Akceptuję – nie hejtuję – W ramach akcji policjanci organizowali spotkania z młodzieżą na temat tolerancji wobec innych, skutków uprzedzeń i stereotypów oraz właściwych zachowań wobec odmienności, a ponadto prawidłowego funkcjonowania w sieci i mediach społecznościowych pod kątem niestosowania mowy nienawiści.

Przeprowadzono łącznie 22 spotkania, w których uczestniczyło 652 uczniów.

6. Taki jak ja – więcej tolerancji to mniej agresji – podczas spotkań z młodzieżą rozmawiano o zapobieganiu agresji i wzmacnianiu tolerancji wśród uczniów. W minionym roku zrealizowano 40 spotkań, w których udział wzięło 524 uczniów.
7. Moja pierwsza lekcja odpowiedzialności – policjanci organizowali spotkania z młodzieżą na temat odpowiedzialności prawnej nieletnich i innych aspektach prawnych. Przeprowadzono łącznie 36 spotkań, w których uczestniczyło 1 034 uczniów.
8. Bezpieczny Przedszkolak - realizacja programu z zakresu bezpieczeństwa dzieci w wieku przedszkolnym. Przeprowadzono 50 spotkań z dziećmi, w zakresie bezpieczeństwa na drogach, bezpieczeństwa w kontaktach z osobami obcymi oraz bezpiecznej zabawy w domu i na podwórku. łącznie w spotkaniach wzięło udział 1 585 przedszkolaków.
9. #reaguj nie Taguj!# - realizacja programu opierała się na przedstawieniu programów negatywnych skutków oblicza przemocy w internecie – CYBERBULLYINGU, różnego typu uprzedzeń szerzących się w internecie, podnoszeniu wiedzy o odpowiedzialności karnej, co kształtuje w młodym człowieku umiejętności potrzebne do odpowiedniej reakcji w przypadku spotkania się z tym zjawiskiem w Internecie. Zrealizowano 73 spotkania, w których udział wzięło 1 783 słuchaczy.
10. Trzeźwo patrzę w przyszłość – celem działań było propagowanie bezpiecznych zachowań nad wodą, bezpieczne poruszanie się kierowców po drogach oraz dbanie o bezpieczeństwo niechronionych uczestników ruchu drogowego, w tym pieszych i rowerzystów. Informowanie o zasadach bezpieczeństwa obowiązujących osoby dorosłe oraz dzieci. W ramach akcji przeprowadzono 20 spotkań, w których uczestniczyło 1 080 słuchaczy.
11. Co wiesz o AIDS? – podczas prelekcji zwracano uwagę na zagrożenia związane z nawiązywaniem przypadkowych znajomości i kontaktów seksualnych, charakterystykę chorób zakaźnych przenoszonych drogą płciową, informowano o możliwościach uzyskania pomocy lekarskiej i wykonania podstawowych badań w celu wykluczenia chorób zakaźnych. Prelekcje przeprowadzono w 10 placówkach oświatowych: 1 spotkanie – 300 osób.

Ponadto policjanci z KMP w Koszalinie prowadzili szereg działań zależnych od pory roku np. Bezpieczna droga do szkoły, Bezpieczne ferie, Bezpieczne wakacje, których celem było zwiększenie bezpieczeństwa małoletnich, wraz z poprawą reakcji w obliczu zagrożenia.

W realizację powyższego celu zaangażowało się Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień, które prowadziło różnego rodzaju działania profilaktyczne mające na celu promowanie wartości rodziny, rozwijanie systemu wsparcia rodziny oraz wzmacnianie jej potencjału. W 2022 roku przeprowadzono 71 projektów i programów, w których udział wzięły 4 173 rodziny i 8 289 dzieci. Prowadzono także poradnictwo specjalistyczne, z którego skorzystało 5 985 osób, a także grupy wsparcia, w których udział wzięły 93 osoby.

Na terenie miasta Koszalin funkcjonują 22 placówki wsparcia dziennego, w tym:

- 6 prowadzonych w formie opiekuńczej: 5 przez TPD, 1 przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi,
- 1 prowadzona w formie specjalistycznej przez Stowarzyszenie „SOS Wioski Dziecięce w Polsce”,
- 15 prowadzonych w formie pracy podwórkowej przez Chorągiew Zachodniopomorską ZHP Hufiec Ziemi Koszalińskiej.

Wsparcie finansowe dla 6 placówek realizowanych w formie opiekuńczej w minionym roku wyniosło 399 867,00 zł i pochodziło ze środków Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci zrealizowało działania wynikające z omawianego celu prowadząc 5 placówek wsparcia dziennego, w formie opiekuńczej. W pracy wychowawczej, zgodnie z rocznym planem pracy, dzieci otrzymywały pomoc w odrabianiu lekcji, w rozwijaniu pasji i zainteresowań, miały również możliwość udziału w zajęciach socjoterapeutycznych, muzycznych, warsztatach kulinarnych. Placówki organizowały imprezy okolicznościowe z udziałem dzieci i rodziców. Wychowawcy współpracowali z rodzinami wychowanków w zakresie poprawiania wyników w nauce, na bieżąco omawiały zachowanie dziecka, występujące deficyty i problemy wychowawcze, udzielali porad i służyli pomocą oraz wsparciem. Wychowankowie mieli również codziennie zapewniony posiłek w formie podwieczorku. Do placówek uczęszczało ogółem 220 dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. W 2022 roku objęto wsparciem 196 rodzin. W każdej placówce funkcjonuje pedagog rodzinny. Osoba ta jest przygotowana m.in. do diagnozy sytuacji rodzinnej, mediacji, motywowania rodziny do działania na rzecz poprawy sytuacji (podjęcie leczenia, zmiana trybu życia, podjęcie pracy). Potrafi uzasadnić postawioną diagnozę, wskazując na mocne strony dziecka, rodziny, pedagoga, możliwości instytucji i osób współdziałających. Pedagog rodzinny koncentruje się na stymulacji rodziny do pomagania sobie samej.

W minionym roku w placówkach zrealizowano wiele różnorodnych zajęć rozwijających zainteresowania i pasje dzieci, uczące kreatywnego spędzania czasu wolnego:

- zajęcia manualne (plastyczno -techniczne),
- zajęcia artystyczne (rysunek i malarstwo),
- zajęcia sportowe i rekreacyjne,
- zajęcia komputerowe,
- zajęcia muzyczne, taneczne, teatralne,
- zajęcia fotograficzne,
- zajęcia i warsztaty kulinarne,
- zajęcia socjoterapeutyczne, psychoedukacyjne,
- zajęcia krajoznawczo – turystyczne,
- spotkania integracyjne, imprezy i zabawy okolicznościowe dla wychowanków i ich rodzin.

Realizowano następujące formy pomocy:

- wsparcie indywidualne pedagogiczne i pomoc psychologiczna dla dzieci i ich rodzin (rozmowy wspierające, w razie potrzeb konsultacje ze specjalistami, sądem, policją, Centrum Usług Społecznych w Koszalinie),
- pomoc w lekcjach,
- pomoc w zorganizowaniu, doręczeniu, naprawie i obsłudze sprzętu elektronicznego - komputery, telefony, poczta elektroniczna, komunikatory,
- interwencje w sytuacjach kryzysowych,
- wsparcie w rozwiązywaniu konfliktów i w problemach wychowawczych,
- dostarczenie materiałów i sprzętu do zajęć - instrumenty, materiały plastyczne,
- przekazywanie i udostępnianie materiałów edukacyjnych rodzicom i dzieciom,
- sprawdzanie na bieżąco sytuacji rodzin i organizowanie pomocy np. w formie paczek żywnościowych,
- dostarczanie gazetek TPD Świat Dziecka do skrzynek pocztowych
- nagrywanie i przygotowywanie materiałów,
- paczki żywnościowe dla najbardziej potrzebujących rodzin.

Prowadzone były również zajęcia profilaktyczno - wychowawcze – program profilaktyczno - wychowawczy: Spójrz inaczej i Spójrz inaczej na agresję rekomendowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Program w pełni zrealizowany był w świetlicy GRONO i HORYZONT, obejmował dzieci od 6-18 roku życia, dodatkowo objęto zajęciami młodzież z PÓŁNOCY I ZACISZA. Ponadto zorganizowano spotkanie i pogadankę z Policją i Strażą Miejską. Dodatkowo zrealizowano zajęcia profilaktyczne we współpracy z sanepidem, w ramach których przeprowadzono zajęcia na temat zagrożeń związanych z nieprawidłowym odżywianiem, niemarnowaniem żywności, czytaniem etykiet.

Stowarzyszenie „SOS Wioski Dziecięce w Polsce” prowadzi Program Umocnienia Rodziny „SOS Rodzinie” na terenie Gminy Miasta Koszalin od lipca 2017r. W 2022 roku Program „SOS Rodzinie” wspierał 46 rodzin, w których wychowuje się 107 dzieci i młodych dorosłych. Łącznie grupa beneficjentów stanowiła 174 osoby (w tym dzieci, młodzi i ich opiekunowie).

Z zajęć grupowych w specjalistycznej placówce opiekuńczo – wychowawczej korzystały dzieci w normie rozwojowej, a także podopieczni z różnego typu zaburzeniami, m.in.: ADHD, Zespół Aspargera, zaburzenia zachowania, niepełnosprawność ruchowa, niepełnosprawność intelektualna, problemy ze zdrowiem psychicznym. Ze względu na wymagania grup zajęcia były prowadzone przez dwóch wychowawców.

W 2022 roku organizowane były indywidualne zajęcia wyrównawcze i kompensacyjne, zajęcia logopedyczne dla 26 dzieci, korepetycje z matematyki (108 godz.) dla 21 dzieci oraz języka angielskiego dla 23 dzieci. Dodatkowo zorganizowano konsultacje dietetyczne w wymiarze 73 godzin. Zrealizowano także 96 godzin indywidualnych konsultacji psychologicznych.

Kontynuowane były również działania Klubu Młodzieży, w ramach których prowadzone były zajęcia socjoterapeutyczne w wymiarze 60 godzin, dla łącznie 15 dzieci. Młodzi ludzie poznawali się wzajemnie, mogli sprawdzić, jak funkcjonują w grupie, uczyli się komunikacji, uczestniczyli w grach i zajęciach rozwojowych, wyjściach i wyjazdach kulturalnych. Dużym wydarzeniem był kilkunastodniowy wyjazd młodzieży na obóz do Caldonazzo (we Włoszech), w którym uczestniczyły, poznawały się, integrowały i współpracowały dzieci i młodzież z pieczy zastępczej i umacniania rodziny.

W trakcie roku szkolnego dzieci uczestniczyły w zajęciach tematycznych rozwijających ich umiejętności i zainteresowania: zajęcia kreatywne, profilaktyczne, sportowe, teatralne, ogrodnicze, aktorskie, sensoryczne, kulinarne, majsterkowanie, zabawy podwórkowe, poznawanie miasta.

Ważnym elementem pracy z dziećmi była integracja, budowanie współpracy u podopiecznych. Dużym powodzeniem cieszyły się warsztaty z psychologiem dotyczące komunikacji, emocji, a także warsztaty zdrowego odżywiania oraz zajęcia z ceramiki i fotografii. Udział dzieci i młodzieży w organizowanych zajęciach dodatkowych to ważna alternatywa zapewniająca równowagę dla aktywności podopiecznych w sieci i korzystających z urządzeń mobilnych.

Organizowano liczne wycieczki m.in. do parku trampolin, aquaparku, Pomeranii, Doliny Charlotty, Warszawy, parku linowego, parku rozrywki, kina, muzeum, Zagrody Jamneńskiej, Agroturystyki w Barnowie, czy na kręgle.

Czwórka podopiecznych podjęła wakacyjne wyzwanie i wspólnie z wychowawcami systematycznie przygotowywała się do egzaminów poprawkowych, które zdali poprawnie i kontynuują naukę w kolejnej klasie.

Ponadto w ramach Klubu Maluszka realizowano zajęcia rozwojowe i edukacyjne dla dzieci w wieku 2 -6 lat, których celem było m.in. stymulowanie zmysłów, zapewnienie harmonijnego rozwoju dzieci, budowanie samodzielności, przygotowanie do rozwoju podstawowych umiejętności czytania, liczenia, pisanie, orientacji przestrzennej, koordynacji wzrokowo-ruchowej. Wychowawcy inicjował również zabawy dzieci z rodzicami i przekazywali opiekunom wskazówki jak wspierać swoje dziecko w rozwoju. W zajęciach uczestniczyło łącznie 10 dzieci (8 rodzin), 6 maluszków uczestniczyło w nauce pływania pod okiem instruktora.

Program „SOS Rodzinie” jest programem profilaktycznym, którego celem jest wsparcie rodzin przeżywających trudności, a także zapobieganie odseparowaniu dzieci od rodziny pochodzenia. Głównym wsparciem jakim objęci byli beneficjenci PUR jest pomoc socjalna i wsparcie rodzin, na które w minionym roku przeznaczono 724 godziny pracy zarówno w trybie pracy środowiskowej w domach podopiecznych, jak i poprzez działania w siedzibie Programu. Działania te skupione były na realizacji celów założonych w planach rozwoju rodziny, do których dodano interwencje związane z pandemią: monitorowanie kondycji psychicznej podopiecznych i sytuacji finansowej rodzin. Wspólnie pracowano nad podnoszeniem kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, umiejętności prowadzenia

gospodarstwa domowego, organizacji opieki zdrowotnej, zaangażowania w budowanie relacji między członkami rodziny, pomocy w organizacji pracy zarobkowej, zrównoważonego prowadzenia budżetu domowego, budowania sieci wsparcia społecznego. Ważnym obszarem pracy z beneficjentami było szeroko rozumiane zdrowie. Pracownicy PUR motywowali beneficjentów do dbania o swoje zdrowie, higienę osobistą, zachęcali do rejestracji u specjalistów i wizyt profilaktycznych. W ramach PUR organizowano konsultacje dietetyczne dla rodzin.

Działania pracowników Programu na rzecz poprawy sytuacji rodzin obejmowały również organizację konsultacji prawnych dla rodzin, pomoc w uzupełnieniu i złożeniu dokumentów dotyczących rekrutacji do żłobków, przedszkoli, szkół, wniosków do instytucji lokalnych, zgłoszenia dzieci na badania psychologiczno-pedagogiczne, pomoc w organizowaniu konsultacji specjalistycznych, w tym lekarskich.

Ważnym elementem pomocy rodzinom było wsparcie psychologiczne. Zrealizowano łącznie 159 godzin konsultacji psychologicznych, z których skorzystało łącznie 32 podopiecznych. Psycholog była zaangażowana również do analizy sytuacji problemowych przez pozostałych członków zespołu, monitorowała konsultacje psychiatryczne dorosłych i dzieci. Pomoc dzieciom była prowadzona w zakresie diagnozy obniżonego nastroju, pomocy w związku z olbrzymią otyłością, wzmocnienia rozwoju poznawczego i umiejętności społecznych dzieci z diagnozą ADHD i ze spektrum autyzmu. Pomoc dorosłym skupiała się przede wszystkim na zmianie przekonań i schematów.

Systematyczną psychoterapią, a także pomocą w kryzysie objęto łącznie 14 beneficjentów.

W ramach Klubu Rodzica odbyło się 34 godzin zajęć dotyczących wzmocnienia kompetencji wychowawczych dla 8 opiekunów. Działanie Klubu Rodzica zostało rozszerzone o zajęcia integracyjne, kreatywne, kulinarne, poszerzające kompetencje i umiejętności w zakresie przygotowywania posiłków, oraz wyjścia integracyjne i kulturalne – m.in. do teatru. łącznie w zajęć Klubu Rodzica skorzystało 15 opiekunów.

W ramach budowania wsparcia społecznego organizowano spotkania i wyjazdy dla rodzin. Celem było budowanie i wzmacnianie więzi rodzinnych i społecznych. W minionym roku zorganizowano trzy duże wydarzenia, które spotkały się z pozytywnym odbiorem ze strony rodzin biorących udział w Programie. W lipcu odbył się IV Piknik Rodzinny zorganizowany w miejscowości Przytok (współpraca z Nadleśnictwem Karnieszewice), w którym uczestniczyło blisko 90 osób.

Weekendowe wyjazdy dla większości rodzin do tej pory były tylko pięknym marzeniem. Ze względu na obowiązki, trudną sytuację finansową, z którą na co dzień borykają się podopieczni stowarzyszenia, nie mogą pozwolić sobie na taką przyjemność. W listopadzie minionego roku zorganizowano wyjątkowy, bo po raz pierwszy w historii Programu, trzydniowy wyjazd rodzin do Warszawy.

W 2022r. Program Umacniania Rodziny „SOS Rodzinie” Koszalin realizował zadanie publiczne pod nazwą „Wspieranie działań opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży

w placówkach pozaszkolnych (świetlice) zlecone przez Gminę Miasto Koszalin. Kontynuowano również działania w ramach projektu „Pomocna dłoń – kompleksowy program wsparcia dziecka i rodziny”. Projekt jest częścią szerszych działań realizowanych przez Stowarzyszenie „SOS Wioski Dziecięce w Polsce” także w innych lokalizacjach poza Koszalinem. Projekt współfinansuje Unia Europejska w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Centrum Kryzysowe dla Kobiet i Kobiet z Dziećmi „Nadzieja” im. św. Jana Pawła II Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej w Koszalinie realizowało szeroką tematykę warsztatów dla mieszkanki placówki m.in. profilaktyka uzależnień, trening kompetencji miękkich, kompetencje kluczowe, trening kreatywnego rozwoju, warsztaty inteligencji emocjonalnej, warsztaty siła kobiecości, zarządzanie finansami. W kontekście wzmocnienia kompetencji wychowawczych zrealizowano następujące warsztaty:

- Trening Umiejętności Społecznych – 9 spotkań, 20 kobiet,
- Trening kompetencji rodzicielskich – 12 spotkań, 18 kobiet,
- Szkoła dla rodziców – 12 spotkań, 18 kobiet.

1.2. MONITOROWANIE SYTUACJI DZIECKA Z RODZINY ZAGROŻONEJ KRYZYSEM LUB PRZEŻYWAJĄCEJ TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZEJ

W minionym roku, w ramach pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz zagrożonej kryzysem, lokalne służby społeczne działające na rzecz dziecka i rodziny prowadziły działania wspierająco – monitorujące.

W Centrum w 2022 roku pracownicy socjalni Zespołu ds. Realizacji Zadań z Zakresu Pomocy Społecznej zidentyfikowali 21 rodzin zagrożonych kryzysem, w których przebywało 37 małoletnich. Wobec 6 rodzin, w których przebywało 10 dzieci prowadzono systematyczny monitoring. Ponadto wobec 42 małoletnich (21 rodzin) prowadzone były działania związane z przeżywaniem trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej przez rodziców, a wobec 10 dzieci (6 rodzin) prowadzono stały monitoring. Spośród rodzin pozostających w zainteresowaniu ww. Zespołu, 14 rodzin objętych było nadzorem kuratora.

Ponadto w Centrum Usług Społecznych w Koszalinie w 2022 roku prowadzono szereg działań mających na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie. Zadanie to realizował Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy i Poradnictwa Specjalistycznego. Osoby wchodzące w skład Zespołu obligatoryjnie powoływane były na koordynatorów grup roboczych w ramach realizowanych procedur „Niebieskie Karty”, przeprowadzały wywiady środowiskowe w środowiskach objętych procedurą, a także tworzyły pełne diagnozy problemów występujących w rodzinach. Dodatkowo pracownicy Zespołu regularnie monitorowali w środowisku funkcjonowanie rodzin objętych procedurą dzięki stałemu i regularnemu kontaktowi z innymi instytucjami zaangażowanymi w realizację procedury „Niebieskie Karty”. Ponadto Zespół koordynował realizację programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc, a także

organizował szkolenia dla pracowników instytucji zaangażowanych w tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Miasta Koszalin. Pracownicy Zespołu w ramach konsultacji dla ofiar i sprawców przemocy w siedzibie Centrum przyjęli i zweryfikowali 96 zgłoszeń dotyczących podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie (dla części przyjętych przypadków została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”). W każdym z ww. przypadków osoby zgłaszające się uzyskiwały wyczerpujące informacje na temat placówek i instytucji pomocowych, możliwości uzyskania wsparcia specjalistów oraz podjęcia działań we własnym zakresie, w celu doprowadzenia do zatrzymania przemocy w rodzinie. Specjaliści Zespołu wspierali także merytorycznie pracowników socjalnych z innych działów, a jednocześnie stanowili także obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszystkie osoby wchodzące w skład Zespołu w minionym roku podniosły swoje kwalifikacje i umiejętności.

Centrum od wielu lat realizuje zadanie zleczone z zakresu administracji rządowej tj. Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. W minionym roku program realizowany był w wymiarze 70 godzin zajęć grupowych i indywidualnych. Zajęcia odbywały się w formie grupy otwartej – istniała możliwość dołączenia do programu nowych uczestników w trakcie jego trwania. Program adresowany był do osób stosujących przemoc, zarówno mężczyzn jak i kobiet, a pomoc oferowana w ramach programu udzielana była bezpłatnie. Celem głównym programu było powstrzymanie osób stosujących przemoc od zachowań niepożądanych i doprowadzenie do zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie. Program ukończyło 3 uczestników (z 7 osób, które przynajmniej raz były na zajęciach). Program finansowany był ze środków Wojewody Zachodniopomorskiego, a kwota wydatkowana na realizację wyniosła 5 950 zł.

W 2022 roku do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 195 formularzy „Niebieska Karta-A”.

Tabela 1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty – A” z podziałem na uprawnione podmioty

Podmiot wszczynający procedurę „Niebieskie Kraty –A”	2022
Policja	133
Centrum	48
Oświata	8
ochrona zdrowia	6
MKRPA	0
Razem	195

Źródło: Dane Centrum Usług Społecznych w Koszalinie

W realizację omawianego celu aktywnie zaangażowani byli kuratorzy rodzinni Sądu Rejonowego w Koszalinie II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych, którzy w swojej codziennej pracy systematycznie wspierali rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. W minionym roku, na terenie Miasta Koszalin 217 rodzin objętych było nadzorem kuratora nad sposobem

wykonywania władzy rodzicielskiej. W każdej sprawie, podstawowym celem pracy, było monitorowanie sytuacji dziecka, wspieranie rodziców zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

1.3.DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE ORAZ WSPIERANIE RODZINY PRZEŻYWAJĄCEJ TRUDNOŚCI, W TYM PRACA Z DZIEĆMI

Rodzina jako najważniejszy element systemu społecznego wymaga szczególnej ochrony i wsparcia, aby w sytuacjach zagrożenia, przy aktywnym jej udziale oraz z wykorzystaniem jej potencjału, zniwelować negatywne następstwa dla poszczególnych członków.

Pracownicy socjalni Centrum Usług Społecznych w Koszalinie, w ramach posiadanych kompetencji, w oparciu o dostępne narzędzia m.in. w postaci wywiadów środowiskowych dokonywali oceny – diagnozy sytuacji rodziny i planowali pracę socjalną. Działania realizowane w ramach pracy socjalnej polegały m.in. na zapewnieniu wsparcia rodzinom, monitoringu środowiska, pomocy w kontakcie ze służbą zdrowia, czy sądem. Liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną wynosiła 29, w których przebywało 72 małoletnich.

Ponadto, rodziny wykazujące problemy opiekuńczo – wychowawcze objęte były wsparciem w postaci asysty rodzinnej. W Centrum w 2022 roku zatrudnionych było 9 asystentów rodziny. Wsparciem asystenta objęto 134 rodziny z 258 dziećmi. Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną to 15 miesięcy. Do zadań asystentów rodziny należy m.in.:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną,
- dokonywanie ocen sytuacji rodziny nie rzadziej niż co 6 miesięcy,
- bezpośrednia praca w środowisku rodzinnym, wspieranie rodziny w rozwiązywaniu różnorodnych problemów, udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej,
- współpraca z instytucjami oraz innymi podmiotami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi, itp.,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin i propagowanie pozytywnych wzorców funkcjonowania społecznego,
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym i grupą roboczą,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną, sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinach,
- monitorowanie i wspieranie procesu zmian, wzmacnianie i pokazywanie rezultatów własnych osiągnięć, dalsze budowanie postawy aktywnej klienta,
- realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Tabela 2. Rodziny, którym udzielono wsparcia w postaci asysty rodzinnej w latach 2020-2022

		2020	2021	2022
Liczba rodzin objętych wsparciem		93	128	134
W tym:	Z postanowienia sądu	17	16	19
	Na wniosek pracownika socjalnego	62	85	86
	Rodzin, które zgłosiły się samodzielnie	14	27	29

Źródło: Dane Centrum Usług Społecznych w Koszalinie

Tabela 3. Rodziny, z którymi zakończono współpracę asystenta rodziny w latach 2020-2022

		2020	2021	2022
Rodziny, z którymi zakończono współpracę		27	41	36
W tym:	Ze względu na osiągnięcie celów	15	19	12
	Ze względu na zaprzestanie współpracy	7	12	18
	Ze względu na brak efektów	3	10	6
	Ze względu na zmianę metody pracy	2	0	0
Rodziny monitorowane po zakończeniu współpracy		21	27	21
Rodziny, które nie zostały objęte monitoringiem w tym z powodu:		6	15	15
- zmiany adresu zamieszkania		4	8	7
- bezpieczeństwa asystenta		0	0	0
- brak współpracy z asystentem		2	7	8
Rodziny, w których doszło do umieszczenia dziecka poza rodziną		4	5	6
Rodziny, z którymi kontynuowano współpracę z roku poprzedniego w roku kolejnym		52	64	81

Źródło: Dane Centrum Usług Społecznych w Koszalinie

W ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, wsparciem asystenta objęto 8 rodzin (8 dzieci).

Do zadań asystenta w ramach programu należy:

- wsparcie i towarzyszenie emocjonalne,
- zapoznanie (przekazanie informacji i szczegółowe omówienie) kobiety w ciąży i/lub rodziny z Informatorem „Za życiem”, dotyczącym możliwości wsparcia,
- koordynacja poradnictwa i wsparcia dla kobiet i/lub rodziny,
- występowanie przez asystenta rodziny w imieniu osób, na ich żądanie, do podmiotów w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia.

Zadania asystenta rodziny wynikające z realizacji ww. ustawy zostały wpisane do ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jako głównej ustawy wyznaczającej rolę, zakres działań i organizację pracy asystentów.

Do dominujących działań należy wsparcie instrumentalne, informacyjne i emocjonalne, a w przypadku problemów opiekuńczo-wychowawczych-pedagogizacja.

Wyniki realizowanych zadań:

- wsparcie emocjonalne - 8 rodzin,
- doradztwo w zakresie form i miejsca wsparcia, uzyskania pomocy, konsultacji medycznej - 8 rodzin,
- wspieranie w kontaktach z urzędami i instytucjami publicznymi - 8 rodzin,
- pomoc w wypełnieniu wniosku o ustalenie prawa do świadczenia jednorazowego - 1 rodzina,
- odbiór wymaganych dokumentów od lekarza specjalisty - 1 rodzina.

Ponadto ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła nową formę pomocy rodzicom biologicznym, tzw. rodziny wspierające, których zadaniem jest wspieranie rodziców biologicznych w opiece i wychowaniu małoletnich. Rodzina wspierająca poprzez swoje działania ma rozwijać umiejętności opiekuńczo - wychowawcze rodziców i wspierać w integracji członków rodziny. Z uwagi na brak rodzin z bezpośredniego otoczenia dziecka, w minionym okresie sprawozdawczym, powyższe wsparcie nie było realizowane.

Wyniki realizowanych zadań przez asystentów rodziny:

- w 46 rodzinach uzyskano poprawę umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- w 42 rodzinach poprawie uległa dbałość o higienę osobistą i stan zdrowia,
- w 7 rodzinach dzieci powróciły do rodziców biologicznych – łącznie 13 dzieci,
- 39 rodziców podjęło pracę,
- w 32 rodzinach uzyskano poprawę umiejętności rozwiązywania problemów opiekuńczo – wychowawczych z dziećmi,
- 42 rodziców zmotywowano do podjęcia terapii:
  - psychologicznej – 17 osób,
  - leczenia uzależnienia od alkoholu – 27 osób,
- 3 osoby zmotywowano do podjęcia nauki, celem uzupełnienia wykształcenia, podniesienia kwalifikacji zawodowych,
- 10 osób ukończyło zajęcia edukacyjne w ramach „Szkoły dla rodziców” ,
- 2 rodziny otrzymały lokal mieszkalny z zasobów Zarządu Budynków Mieszkalnych,
- 4 osoby podjęły odpracowywanie zaległości czynszowych mieszkań z zasobów Zarządu Budynków Mieszkalnych,
- 20 osób zmotywowano do zarejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy,
- 13 rodzin skierowano do projektu „Regionalna Akademia Dzieci i Młodzieży” realizowanego przez Centrum,
- 27 rodzin zgłoszono do wsparcia w ramach „Szlachetnej Paczki”,
- 9 rodzin podjęło współpracę ze Stowarzyszeniem SOS Wioski Dziecięce w Polsce w ramach Programu Umacniania Rodziny,

- 14 rodzin otrzymało skierowanie do PCK, celem uzyskania żywności,
- 24 osoby kontynuują terapię w Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień „ANON”,
- 3 kobiety wraz z 5 dziećmi zostały objęte wsparciem Centrum Kryzysowym dla Kobiet i Kobiet z Dziećmi,
- w 16 rodzinach, 18 małoletnich udało się zdiagnozować oraz pozyskać orzeczenie lub opinię o potrzebie kształcenia specjalnego z Miejskiej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
- 5 rodzin podjęło współpracę z „Zespołem Leczenia Środowiskowego”,
- 27 rodzin współpracuje z Ośrodkiem Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży „MONADA”,
- 5 osób podjęło i ukończyło terapię odwykową w formie niestacjonarnej (oddziały szpitalne),
- 5 osób zgłosiło się do Programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie – program ukończyła 1 osoba,
- 6 rodzin skorzystało ze wsparcia Fundacji „Zdążyć z Miłością”,
- 3 dzieci korzystało ze wsparcia świetlic środowiskowych Towarzystwa Przyjaciół Dzieci,
- 4 osoby zgłosiły się na terapię do Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii,
- 115 rodzin złożyło pisma do sądów i innych instytucji np.:
  - w sprawach o przywrócenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej – 17 rodzin,
  - w sprawach o pozyskanie, podwyższenie lub obniżenie alimentów – 15 rodzin,
  - uregulowanie kontaktów z dzieckiem – 8 rodzin,
  - przydział lokalu socjalnego – 13 rodzin,
  - przyjęcie dziecka do przedszkola, żłobka, szkoły – 38 rodzin (w tym 50 dzieci),
  - rozłożenie na raty spłaty zadłużenia za czynsz – 13 rodzin,
  - ustalenie stopnia niepełnosprawności – 11 rodzin (w tym 2 osoby dorosłe oraz 10 dzieci),
- liczba rodzin objętych nadzorem kuratora, z uwagi na problemy opiekuńczo – wychowawcze, w tym problemy z nadużywaniem alkoholu lub środków odurzających – 83 rodziny,
- liczba rodzin biologicznych, współpracujących z asystentem rodziny na rzecz powrotu dziecka przebywającego w pieczy zastępczej – 22 rodziny,
- liczba rodzin, które uzyskały samodzielność – 12 rodzin,
- 8 dzieci z 4 rodzin uczestniczyło w kolonii letniej,
- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny – 12 dzieci (z 6 rodzin).

W ramach poradnictwa specjalistycznego w Centrum udzielonych zostało 866 indywidualnych porad i konsultacji.

Nadto Centrum w omawianym zakresie zrealizowało 5 usług społecznych, z których skorzystało 76 osób. Usługi obejmowały:

1. mediacje dla rodziny (partnerskie, rodzinne, międzypokoleniowe, sąsiedzkie) – 33 wnioski,

w tym 5 złożonych powtórnie, łącznie 28 osób – 28 rodzin;

2. warsztat „Szkoła dla rodziców” podnoszący kompetencje rodzicielskie i wychowawcze – 8 rodzin;
3. indywidualna terapia logopedyczna dla dzieci i młodzieży – 13 dzieci rozpoczęło terapię, łącznie od początku projektu skorzystało 30 dzieci (17 osób w 2021r. + 13 osób w 2022r.);
4. terapia dietetyczna dla dzieci i młodzieży – skorzystało 5 dzieci;
5. Trening Umiejętności Społecznych (TUS) – skorzystało 5 dzieci.

Urząd Miejski w Koszalinie w ramach wsparcia mieszkańców organizował w minionym roku na terenie miasta Koszalin nieodpłatną pomoc prawną. W 2022 roku funkcjonowały 4 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, tj.:

- 1) Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej Nr 1, ul. Zwycięstwa 42, 75-029 Koszalin: Punkt prowadzony przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Koszalinie od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.00 do 14.00.
- 2) Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej Nr 2, ul. Łużycka 30, 75-815 Koszalin: Punkt prowadzony przez Okręgową Radę Adwokacką w Koszalinie od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.45 do 12.45.
- 3) Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej Nr 3, ul. Andersa 26, 75-012 Koszalin: Punkt prowadzony przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Koszalinie od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 12.00.
- 4) Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej Nr 4, ul. Andersa 26, 75-012 Koszalin: Punkt prowadzony przez Okręgową Radę Adwokacką w Koszalinie od poniedziałku do piątku w godzinach od 13.00 do 17.00.

W 2022 roku udzielono 1 733 nieodpłatnych porad, w tym 362 w zakresie prawa rodzinnego, tj.:

- 96 porad dotyczących dochodzenia alimentów,
- 131 porad dotyczących dzieci,
- 29 porad dotyczących konkubinatu,
- 84 porady dotyczące ustania małżeństwa,
- 22 porady dotyczące zobowiązań alimentacyjnych.

Miejska Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Koszalinie w 2022r. realizowała:

- Działania edukacyjne podnoszące kompetencje rodzicielskie, w formie:
  - indywidualnych konsultacji dla rodziców i opiekunów, prowadzone na terenie szkół i przedszkoli – 91 konsultacji,
  - indywidualnych konsultacji dla rodziców i opiekunów, prowadzone na terenie MPP-P – 3523 konsultacje,
  - zajęcia „ Szkoła dla rodziców” (16 osób – 21 spotkań),
  - grupę wsparcia dla rodziców dzieci z zespołem Aspergera (61 osób, 183 spotkania),
  - prelekcje, warsztaty psychoedukacji rodzicielskiej, porady indywidualne, realizowane na terenie placówek oświatowych - łącznie 347 osób;
- Spotkania psychoedukacyjne dla rodziców na terenie placówek oświatowych i MPP-P realizowane w formie:

- konsultacji dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia grupowe dla dzieci 5/6 letnich z grupy ryzyka dysleksji – 70 konsultacji,
- porad dla rodziców dzieci z trudnościami edukacyjnymi, emocjonalnymi, wycofanymi, zachowaniami reaktywnymi – 66 porad,
- spotkań psychoedukacyjnych dla rodziców – rozwijanie kompetencji rodzicielskich – 90 spotkań,
- spotkań z rodzicami dzieci/młodzieży - analiza sytuacji problemowych szukanie rozwiązań, trudności emocjonalne - wsparcie, budowanie motywacji do podejmowania działań – 108 osób, 148 spotkań,
- konsultacji psychoedukacyjnych dla rodziców (rozumienie zaburzeń psychicznych, funkcjonowanie dziecka w kryzysie emocjonalnym, profilaktyka zdrowia psychicznego, wspieranie prawidłowego rozwoju emocjonalno – społecznego – 13 spotkań, 13 osób,
- interwencji kryzysowej – 3 osoby, 3 spotkania,
- konsultacji telefonicznych z rodzicami - udzielanie wsparcia – 45 osób,
- spotkań postdiagnostycznych i psychoedukacyjnych z rodzicami odnośnie zgłoszonych problemów – 706 spotkań, 662 osoby,
- udzielania wsparcia, elementów terapii systemowej – 27 spotkań, 20 osób,
- poradnictwa, instruktażu i wskazania do pracy z dzieckiem – porady rozwojowo wychowawcze - 154 porady,
- psychoedukacji rodziców obejmującej trudne zachowania dzieci z ASD, modelowanie zachowań rodziców, pozytywna dyscyplina – 104 spotkania 123 osoby,
- spotkań z rodzicami - porady wychowawcze – 12 spotkań,
- spotkań z rodzicami dotyczących wspierania rozwoju psychoruchowego dziecka - 17 spotkań,
- spotkań i porad dla rodziców dotyczących wspierania rozwoju psychoruchowego i oddziaływań wychowawczych – 32 spotkania,
- porad dla rodziców – wspieranie rozwoju psychoruchowego dziecka z uwzględnieniem gotowości szkolnej – 6 spotkań,
- profilaktyki uzależnień, zdrowia psychicznego, psychoedukacji dotyczącej wspierania prawidłowego rozwoju psychospołecznego – 69 spotkań,
- rozmów z rodzicami konsultacyjno – psychoedukacyjnych – (profilaktyka uzależnień, profilaktyka zdrowia psychicznego, trudności w budowaniu tożsamości płciowej, myśli suicydalne dzieci/młodzieży, zdrowe sposoby przeżywania trudności emocjonalnych, psychoedukacja dotycząca wspierania prawidłowego rozwoju emocjonalno – społecznego dziecka) – 53 spotkania,
- spotkań konsultacyjno - wspierających dla rodziców – 160 osób;
- Zajęcia psychoedukacyjne dla dzieci i młodzieży na terenie placówek oświatowych obejmujące:
  - zajęcia terapeutyczne dla młodzieży w kryzysie wieku adolescencji – 2 osoby 7 spotkań,

- 2 spotkania w Szkole Podstawowej Nr 18 w klasie 7: „Diagnoza potrzeb i wzmacnianie poczucia własnej wartości” – 53 osoby,
- 1 spotkanie w Zespole Szkół Nr 8: „Budowanie relacji w grupie rówieśniczej” - 30 osób,
- zajęcia warsztatowe dla uczniów klasy V Szkoły Podstawowej Nr 5 dot. relacji rówieśniczych, integracji grupy – 30 osób, 1 spotkanie;
- Formy indywidualne:
  - terapia EEG – Biofeedback - 102 spotkania, 12 osób,
  - konsultacje z rodzicami postępow w terapii EEG Biofeedback – 46 konsultacji,
  - prowadzenie zajęć terapeutycznych w ramach realizacji programu „Za Życiem” – 1309 godzin, 36 dzieci,
  - terapia w ramach WWRD – 161 spotkań, 9 dzieci,
  - psychoterapia – 119 osób, 169 spotkań,
  - spotkania indywidualne z uczniami, rozmowy wspierające (przemoc psychiczna w domu, zachowania agresywne, niskie kompetencje społeczne, wycofanie z kontaktów społecznych, trudności emocjonalne, sytuacje trudna kryzysowe, budowanie motywacji) – 235 osób, 369 spotkań,
  - terapia indywidualna – problemy wychowawcze, trudności emocjonalne – 1 osoba, 21 spotkań,
  - psychoterapia psychodynamiczna z elementami CBT – 17 sesji terapeutycznych, 10 osób,
  - terapia psychologiczna z elementami psychoterapii – 80 spotkań, 12 osób,
  - terapia psychologiczna dziecka z trudnościami emocjonalnymi – 1 osoba- 3 spotkania,
  - konsultacje i porady w zakresie terapii uzależnień i trudności adaptacyjnych – 20 osób, 20 spotkań,
  - spotkania indywidualne dotyczące poradnictwa zawodowego – 4 osoby, 4 spotkania,
  - terapia integracji sensorycznej z elementami treningu społecznego – 2 osoby, 18 spotkań,
  - indywidualna terapia logopedyczna – 118 osób,
  - indywidualne wsparcie psychologiczne dla dzieci/ rodziców - uchodźców z Ukrainy – 39 osób, w tym 24 dzieci,
  - indywidualne konsultacje dla pedagogów i psychologów szkolnych - superwizje trudnych sytuacji wychowawczych i rodzinnych – 452 osoby;
- Formy grupowe:
  - „Zajęcia grupowe dla dzieci 5-6 – letnich z grupy ryzyka dysleksji” - 25 spotkań, 10 dzieci,
  - zajęcia grupowe „Praca z ciałem- TRE” – 20 spotkań, 6 osób,
  - zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne – 2 osoby 8 spotkań,
  - zajęcia grupowe w ramach WWRD – 154 spotkania, 2 grupy - łącznie 5 dzieci,
  - zajęcia logorytmiczne dla dzieci w wieku przedszkolnym – 31 spotkań, 20 dzieci;

- Prowadzenie działań integracyjnych w środowisku lokalnym, w tym m.in. dot. akceptacji i integracji rodzin, w których występuje niepełnosprawność;
- Diagnozę i terapię dzieci w ramach WWRD:

Ilość przeprowadzonych diagnoz i wydanych opinii, ilość zajęć terapeutycznych:

- ilość diagnoz - 258,
- ilość wydanych opinii -127,
- ilość zajęć terapeutycznych indywidualnych - 161 (9 dzieci);
  - Program „Za Życiem”:
    - zajęcia terapeutyczne – 36 osób, 1 309 godzin,
    - porady dla rodziców dzieci dot. postępów w rozwoju, wskazówki do pracy - 36 rodziców;
  - Gazetkę MPP-P „Poczytajcie mamó, tato...” - 12 wydań.

Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy w Koszalinie realizował projekt współfinansowany ze środków PFRON pn. "Od rehabilitacji do samodzielności...". Celem projektu było zwiększenie samodzielności oraz aktywności społecznej 53 osób niepełnosprawnych intelektualnie w wieku 0-25 lat. Zaplanowane działania miały charakter ciągły i nastawione były na zwiększenie samodzielności, aktywności społecznej i samowystarczalności, przygotowanie dzieci i młodzieży do pełnienia ról społecznych w różnych środowiskach oraz wprowadzanie ich do aktywnego życia i integrowania ich do środowiska. Uczestnicy projektu brali udział w zajęciach logopedycznych, rehabilitacji ruchowej, zajęciach z psychologiem, w treningu samodzielności i aktywności zawodowej.

Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień ANON w Koszalinie w 2022 roku włączyło się w realizację omawianego celu w zakresie udzielania poradnictwa i wsparcia specjalistycznego, z którego łącznie skorzystały 1 464 osoby. W liczbie tej 805 osób to osoby uzależnione i zagrożone uzależnieniem, 659 osób to dorośli członkowie rodzin z problemem alkoholowym (osoby z syndromem współuzależnienia i DDA). W zaawansowanych programach psychoterapii, realizowanych ze środków Urzędu Miasta MKRPA, skorzystały 334 osoby, w tym 155 osób uzależnionych i 179 członków rodzin z problemem alkoholowym.

2. ROZWÓJ RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE GMINY MIASTA KOSZALIN I ICH PROFESJONALIZACJA

Centrum, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej, świadczy szerokie wsparcie dla obecnie istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej. Opiekunowie zastępczy na co dzień mają możliwość korzystania ze wsparcia i pomocy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, specjalistów pracy socjalnej oraz psychologów i pedagoga.

2.1. WSPOMAGANIE ORGANIZACYJNE, FINANSOWE, SPECJALISTYCZNE ORAZ SZKOLENIOWE OPIEKUNÓW ZASTĘPCZYCH

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe, w tym specjalistyczne rodziny zastępcze i zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego oraz rodzinne domy dziecka.

Tabela 4. Liczba dzieci i rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Koszalin na dzień 31.12.2022 roku

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	62	73
Rodziny zastępcze niezawodowe	23	26
Rodziny zastępcze zawodowe	3	10
pogotowia	0	0
specjalistyczne	1	1
Rodzinne domy dziecka	8	83

Źródło: Dane Centrum Usług Społecznych w Koszalinie

Tabela 5. Świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka wypłacane opiekunom zastępczym w latach 2020 – 2022 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Rodziny zastępcze spokrewnione	820,0	824,4	734,0
Rodziny zastępcze niezawodowe	446,4	423,3	393,3
Rodziny zastępcze zawodowe	134,5	148,8	140,0
pogotowia	84,5	103,1	53,3
specjalistyczne	15,2	15,8	22,0
Rodzinne domy dziecka	750,2	830,2	1.034,0

Źródło: Dane Centrum Usług Społecznych w Koszalinie

Tabela 6. Dodatki wychowawcze wypłacone w latach 2020 – 2022 roku (w tys. zł) bez kosztów obsługi

Wyszczególnienie	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Dodatek wychowawczy – rodziny zastępcze	1.001,6	1.011,4	389,0
Dodatek wychowawczy – instytucjonalna piecza zastępcza	104,4	122,34	21,2

Źródło: Dane Centrum Usług Społecznych w Koszalinie

W minionym roku na terenie Gminy Miasta Koszalin powstało 11 nowych rodzin zastępczych, w tym:

- 6 spokrewnionych,
- 3 niezawodowe,
- 1 zawodowa,
- 1 rodzinny dom dziecka.

Rozwiązaniu uległy 24 rodziny zastępcze, w tym:

- 17 spokrewnionych,
- 5 niezawodowych (1 przekształciła się w zawodową formę opieki zastępczej),

- 2 zawodowe rodziny zastępcze (1rodzina przekształciła się w rodzinny dom dziecka).

W 2022 roku do pieczy zastępczej przyjęto po raz pierwszy 38 małoletnich, a opuściło pieczę zastępczą 46 małoletnich.

Liczba dzieci z innych powiatów przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miasta Koszalin wynosiła, na dzień 31 grudnia 2022 roku, 38 dzieci wraz z pełnoletnimi wychowankami. W 2022 roku napłynęło do rodzinnych form pieczy zastępczej na teren Miasta Koszalin 3 dzieci oraz 1 pełnoletni wychowanek z terenu innych powiatów, a opuściło ją 1 dziecko i 1 osoba, która osiągnęła pełnoletność. Ponadto na dzień 31 grudnia 2022 roku w pieczy zastępczej typu rodzinnego na terenie innych powiatów przebywało 29 dzieci wraz z pełnoletnimi wychowankami z terenu Gminy Miasta Koszalin. W 2022 roku umieszczono w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów 6 dzieci z terenu Koszalina i tyle samo opuściło pieczę zastępczą. W minionym roku zawarto 17 nowych porozumień w sprawie ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dziecka na terenie innych powiatów, a rozwiązaniu uległo 6 porozumień.

Z tytułu zawartych porozumień pomiędzy powiatami Gmina Miasto Koszalin otrzymała kwotę 583,4 tys. zł., natomiast wydatki wyniosły 442,7 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów przebywało 3 dzieci z terenu Gminy Miasta Koszalin. W 2022 roku umieszczono 1 dziecko pochodzące z Koszalina w placówce na terenie innego powiatu. Zawarto 1 nowe porozumienie w sprawie ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie. W 2022 roku 1 dziecko opuściło instytucjonalną pieczę zastępczą. Rozwiązaniu uległo 1 porozumienie. Koszt utrzymania dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów w 2022 roku wyniósł 155 tys. zł.

Istniejące formy pieczy zastępczej objęte były wsparciem 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz 2 starszych specjalistów pracy socjalnej. Pedagog oraz psycholog Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy i Poradnictwa Specjalistycznego Centrum udzielali indywidualnych konsultacji dla opiekunów zastępczych. Ponadto specjaliści ww. zespołu przeprowadzili 63 diagnozy dzieci kierowanych i umieszczonych w pieczy zastępczej.

Tabela 7. Liczba rodzin zastępczych korzystających z porad specjalistów w latach 2020 – 2022

Wyszczególnienie	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Pedagog	19	24	37
Psycholog	139	96	106

Źródło: Dane Centrum Usług Społecznych w Koszalinie

Tabela 8. Liczba porad udzielonych rodzinom zastępczym w latach 2020 – 2022

Wyszczególnienie	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Pedagog	46	68	121
Psycholog	186	214	193

Źródło: Dane Centrum Usług Społecznych w Koszalinie

Na terenie Miasta Koszalin funkcjonują 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego (Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 i Nr 2), podlegające bezpośrednio Urzędowi Miejskiemu w Koszalinie. Na dzień 31 grudnia 2022 roku, w placówkach przebywało 16 wychowanków. Centrum w 2022 roku skierowało do nich 3 dzieci, a 2 wychowanków opuściło placówkę zmieniając formę pieczy zastępczej na rodzinną. W związku z działaniami wojennymi na Ukrainie 4 małoletnich przebywało tymczasowo w jednej z placówek do czasu zapewnienia im innej formy opieki.

Ponadto, na terenie Miasta Koszalin funkcjonują 2 placówki opiekuńczo - wychowawcze:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu socjalizacyjnego, Młodzieżowa Wspólnota Mieszkaniowa SOS w Koszalinie, prowadzona na zlecenie Gminy Miasta Koszalin przez Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce. Na dzień 31 grudnia 2022 roku, w placówce przebywało 14 wychowanków: 9 dzieci z terenu Gminy Miasta Koszalin oraz 5 dzieci z terenu innych powiatów. W ciągu roku placówki nie opuściło żadne dziecko, a przyjętych zostało 3 małoletnich. Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w 2022 roku w ww. placówce wynosił 4 000,00 zł.

Wychowankowie MWM objęci byli kompleksowymi oddziaływaniami opiekuńczymi i wychowawczymi. W minionym roku jeden z podopiecznych placówki rozpoczął studia na Uniwersytecie Szczecińskim. Dodatkowo wychowanek reprezentował placówkę w projekcie Erasmus+ podczas tygodniowych warsztatów dla podopiecznych pieczy zastępczej w Kosowie. Wychowankowie czas wolny spędzali bardzo aktywnie na licznych wycieczkach, rajdach rowerowych oraz podróżach po Polsce. Wychowawcy placówki zadbali również o rozwój kulturowy młodzieży. Wychowankowie odwiedzili filharmonię i amfiteatr. Byli uczestnikami festiwalu muzycznego Hanza Jazz Festiwal. W okresie wakacyjnym dwa tygodnie spędzili na obozie w Caldonazzo (Włochy). Dodatkowo 5 dzieci uczestniczyło w koloniach letnich w Łazach i Darłowie. Nadto wychowankowie placówki angażowali się w wolontariat, biorąc udział w projektach społecznych. W trakcie gali Koszalińskiego Dnia Organizacji Pozarządowych placówka otrzymała podziękowania za działalność i wkład w rozwój Miasta. Nadto, w minionym roku, jeden podopieczny rozpoczął remont lokalu, który otrzymał z ZBM Koszalin. Remont lokalu możliwy był dzięki darowiźnie fundacji Drzewo i Jutro w wysokości 30 000 zł.

- Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza Towarzystwa Przyjaciół Dzieci typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno – terapeutycznego z siedzibą w Starych Bielicach prowadzona na zlecenie Gminy Miasta Koszalin przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Koszalinie. Na dzień 31 grudnia 2022 roku, w placówce przebywało: 16 wychowanków (w tym 2 przyjętych interwencyjnie): 9 dzieci z Gminy Miasta Koszalin oraz 7 dzieci z innych powiatów. W ciągu roku placówkę opuściło 17 dzieci i przyjęto 19 nowych wychowanków. Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w 2022 roku w ww. placówce wynosił 4 827,90 zł.

Na terenie POW TPD w roku 2022 r dzieci systematycznie uczestniczyły w zajęciach psychologiczno-pedagogicznych, wzmocniono ich poczucie własnej wartości, usprawniono ich funkcjonowanie poznawcze, emocjonalno-motywacyjne, społeczno-życiowe oraz radzenie sobie z bieżącymi trudnościami. Przez cały okres dzieci korzystały z porad psychologicznych oraz pomocy pedagoga w razie potrzeby każdego dnia. Młodzież korzystała z zajęć wyrównawczych z matematyki, języków obcych, języka polskiego, historii. Zajęcia z psychologiem rozwijały u podopiecznych takie funkcje poznawcze jak: spostrzegawczość, logiczne myślenie, umiejętność wypowiedzania się, pamięć, koncentrację uwagi, wyobraźnię oraz wrażliwość estetyczną i muzyczną. Rozwijają również sprawność manualną dzieci. Wychowawcy zapewniali dzieciom warunki do kreatywnego spędzania czasu wolnego, który sprzyja budowaniu relacji społecznych, zabawie i rekreacji. W okresie wakacyjnym, poza urlopowaniami do domów rodzinnych wychowankowie wraz z kadrą uczestniczyli w wyjazdach wakacyjnych do: Gdańska, Kołobrzegu, Mielna, Szymbarku, Wieżycy, Doliny Charlotty, Słupska, Szczecinka, Szczecina, Trzęsacza, Pogorzelic, Darłowa, Darłówka, Dąbek, Łaz, Sarbinowa, Torunia i na Kaszuby. Wychowankowie wdrażani byli do samodzielności: uczestnicząc w drobnych codziennych zakupach, ucząc się wstawiać pranie, sprzątając, uczestnicząc w tworzeniu menu, ucząc się gotować pod okiem wychowawców itp. Wszystkie te działania zmierzały do przygotowania podopiecznych do samodzielnego życia w społeczeństwie.

Ponadto kadra placówki wspierała rodziny naturalne, poprzez pracę terapeutyczną z rodziną, współpracę z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, czego efektem była poprawa sytuacji rodzinnej, nawiązanie utraconych relacji oraz powroty do domu rodzinnego. W okresie sprawozdawczym z opieki POW TPD korzystało średnio 14 wychowanków. W tym jeden wychowanek powrócił do rodziny biologicznej. Dla wychowanków organizowane były odpowiednie formy opieki w środowisku, wychowankowie utrzymywali kontakty z rodzinami zaprzyjaźnionymi. Dzięki współpracy Placówki i rodzin biologicznych wychowankowie spędzali święta Bożego Narodzenia, Wielkanocne, ferie oraz wakacje w domach rodzinnych. Placówka uczestniczyła w projekcie Akademia Przyszłości – projekt Urzędu Marszałkowskiego dotyczący usamodzielnień. W ramach projektu opieką specjalistów objętych było 4 podopiecznych oraz jeden pracownik.

W 2022 roku 8 wychowanków pieczy zastępczej otrzymało mieszkania z Zarządu Budynków Mieszkalnych w Koszalinie.

2.2. KWALIFIKOWANIE, W TYM SZKOLENIE DLA KANDYDATÓW NA NIEZAWODOWE I ZAWODOWE RODZINY ZASTĘPCZE ORAZ RODZINNE DOMY DZIECKA

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, kandydaci na opiekunów zastępczych podlegają analizie sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej, dokonywanej przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W 2022 roku 19 osób zgłosiło gotowość od pełnienia funkcji rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i rodzinnego domu dziecka.

Tabela 9. Kandydatury na rodziny zastępcze w 2022 roku

Wyszczególnienie	Liczba osób
Kandydaci na rodziny zastępcze spokrewnione	11
Kandydaci na rodziny zastępcze niezawodowe	5
Kandydaci na rodziny zastępcze zawodowe	2
Kandydaci na rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	0
Kandydaci na rodzinne domy dziecka	1

Źródło: Dane Centrum Usług Społecznych w Koszalinie

W minionym roku skierowano na szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i pełnienia funkcji rodzinnego domu dziecka 4 osoby. Szkolenie przeprowadzone zostało przez Publiczny Ośrodek Adopcyjny w Koszalinie, w oparciu o program szkoleniowy „Adres tymczasowy: Opieka zastępcza”. Ponadto jeden kandydat na niezawodową rodzinę zastępczą ukończył szkolenie w trybie on-line przeprowadzone przez Koalicję na Rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, na podstawie programu „Mentor”.

2.3. POPULARYZACJA I PROMOCJA IDEI RODZICIELSTWA ZASTĘPCZEGO

Centrum Usług Społecznych w Koszalinie, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej prowadzi działania integrujące środowisko opiekunów zastępczych. Jednym z działań była organizacja gry terenowej pn. „Śladami Czerwonego Kapturka”, w którym udział wzięły dzieci objęte pieczą zastępczą wraz z opiekunami i dzieci z Miasta Koszalin.

Z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego oraz Dnia Dziecka, Dział Pieczy Zastępczej Centrum zorganizował na terenie Domu Pomocy Społecznej w Koszalinie „Zielony Taras” piknik dla rodzin zastępczych. Opiekunom zastępczym, którzy obchodzili jubileusz pełnienia funkcji rodziny zastępczej, przekazano listy gratulacyjne. Dodatkowo 10 osób sprawujących pieczę zastępczą otrzymało odznakę „Przyjaciela Dziecka” przyznawaną przez Zarząd Oddziału Okręgowego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Koszalinie. W uroczystości uczestniczyli również zaproszeni seniorzy z Domu Pomocy Społecznej, co miało na celu integrację międzypokoleniową.

Z okazji Mikołajek Centrum przygotowało dla wszystkich dzieci umieszczonych w środowiskach zastępczych oraz rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystentów rodziny paczki oraz vouchery do kina.

W 2022 roku Centrum prowadziło również działania promujące ideę rodzicielstwa zastępczego, mająca na celu pozyskanie nowych kandydatów na opiekunów zastępczych. W kampanię zostali zaangażowani pracownicy merytoryczni Działu Pieczy Zastępczej oraz opiekunowie zastępczy wraz z dziećmi. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego polegało na zamieszczaniu w mediach społecznościowych informacji oraz filmików, których bohaterami byli wychowankowie rodzinnych domów dziecka oraz ich opiekunowie. Ponadto na szeroką skalę prowadzona była akcja medialna polegająca na udzielaniu wywiadów w

lokalnej telewizji oraz w rozgłośniach radiowych, aby dotrzeć do jak największej liczby słuchaczy

i widzów. Dodatkowo w audycji radiowej wystąpili prowadzący rodzinny dom dziecka oraz kierownik Działu Pieczy Zastępczej, którzy zachęcali mieszkańców Koszalina do zaangażowania się w pomoc potrzebującym dzieciom. W akcję propagowania rodzicielstwa zastępczego włączyły się również koszalińskie instytucje, które wyraziły zgodę na rozwieszanie plakatów informacyjnych. W czasie wykonywania swoich zadań obejmujących współpracę z różnego rodzaju instytucjami, pracownicy Centrum również promowali ideę rodzicielstwa zastępczego, podczas rozmów bezpośrednich i telefonicznych z przedstawicielami ww. instytucji.

3. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE

Obserwowane zmiany społeczne, ekonomiczne i cywilizacyjne pociągają za sobą nieuchronnie przeobrażenia w strukturach i funkcjonowaniu rodzin. Sytuacje trudne i kryzysy są wpisane w życie rodziny, przez co często konieczna jest interwencja odpowiednich instytucji. Ww. działania nakładają na służby szczególną odpowiedzialność za wykonane czynności oraz konieczność wszechstronnego przygotowania się do ich prawidłowego przeprowadzenia. Interwencje wiążą się z bezpośrednim oddziaływaniem na wszystkich członków rodziny, ponieważ ingerują w jej strukturę, mając na celu zagwarantowanie bezpieczeństwa wszystkim jej uczestnikom, a przede wszystkim dzieciom. W związku z powyższym istotne jest skoordynowanie działań instytucji pomocowych tak, aby udzielane wsparcie osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej było skuteczne oraz minimalizowało skutki potencjalnych sytuacji trudnych i zagrożeń.

3.1. ZABEZPIECZENIE ŻYCIA I ZDROWIA WSZYSTKICH CZŁONKÓW RODZINY

W przypadkach zagrożenia zdrowia lub życia małoletnich służby ku temu powołane podejmują odpowiednie działania interwencyjne, zmierzające do zapewnienia poczucia bezpieczeństwa oraz natychmiastowej opieki dzieciom. W 2022 roku w zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego w trybie interwencyjnym umieszczono 12 małoletnich, a w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Starych Bielicach 18 małoletnich.

3.2. ZABEZPIECZENIE MIEJSC POBYTU DLA RODZINY I DZIECKA W SYTUACJI KRYZYSOWEJ

W minionym roku, w realizację powyższego działania wpisała się Fundacja „Zdążyć z Miłością”, która prowadzi mieszkania dla samotnych matek z małoletnimi dziećmi oraz samotnych kobiet znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej w Koszalinie. Z powyższego wsparcia skorzystało:

- 7 matek i 11 dzieci,
- 2 samotne kobiety,
- 8 matek wraz z 17 dziećmi z Ukrainy,
- 3 kobiety i 6 dzieci (w ramach mieszkań wspomaganych).

Fundacja realizuje powyższe działania korzystając ze wsparcia darczyńców, sponsorów, organizując zbiórki i licytacje oraz koncerty charytatywne w Filharmonii Koszalińskiej.

Centrum Kryzysowym Caritas dla Kobiet i Kobiet z Dziećmi „Nadzieja” im. św. Jana Pawła II Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej w Koszalinie, w 2022 roku świadczyło całodobową pomoc dla mieszkanki Koszalina. W minionym roku z pomocy Centrum Kryzysowego skorzystało 27 kobiet i 23 dzieci. Mieszkanke i ich dzieci otrzymały bezpłatne schronienie i dalsze wsparcie w działaniach zmierzających w kierunku wyjścia z sytuacji kryzysowej. Podopieczne w ramach działań profilaktycznych brały udział w zajęciach specjalistycznych, objęte były również pomocą psychologiczną oraz prawną. Ponadto otrzymywały wsparcie pracowników socjalnych oraz asystentów rodzin.

ZAKOŃCZENIE

W minionym roku na terenie Gminy Miasta Koszalin prowadzono szkolenia, projekty, programy i warsztaty wspierające rodziców w wypełnianiu realizowanych przez nich funkcji, w celu zapobiegania różnorodnym patologiom. Promowano wartość i siłę rodziny, poprzez organizację różnego rodzaju zajęć integracyjnych dla wszystkich członków rodzin. W związku z powyższym mieszkańcy Koszalina mogli skorzystać z licznych form wsparcia m.in. w wypełnianiu przez rodziców funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zapobieganiu zjawiskom przemocy w rodzinie, wszelkiego rodzaju uzależnień, integracji osób niepełnosprawnych, a także racjonalnej organizacji czasu wolnego przez dzieci i młodzież.

W zakresie zabezpieczenia środowisk opieki zastępczej w minionym roku Centrum w Koszalinie zrealizowało wszystkie postanowienia sądu. Podejmowano również działania interwencyjne dotyczące zabezpieczenia życia i zdrowia wszystkich członków rodziny oraz miejsc pobytu dla rodziny i dziecka w sytuacji kryzysowej.

Przyjęte do realizacji cele zostały osiągnięte, a w zakresie wniosków na kolejne lata należy z pewnością wymienić:

1. działania profilaktyczne, w tym w szczególności promowanie wartości rodziny,
2. wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej,
3. poszerzanie oferty usług wspierających rodzinę, w tym zwiększanie liczby asystentów rodziny,
4. działania interwencyjne dotyczące zabezpieczenia życia i zdrowia wszystkich członków rodziny oraz miejsc pobytu dla rodziny i dziecka w sytuacji kryzysowej,
5. wzmocnienie i profesjonalizacja istniejących form pieczy zastępczej,
6. pozyskiwanie nowych miejsc pieczy zastępczej, wraz ze zwiększaniem liczby zawodowych form opieki zastępczej,
7. dalsze prowadzenie kampanii propagujących idee rodzicielstwa zastępczego.